

Затим торкнулася китицями хустки яблуні, і яблука, яке так пахло бджолі, і землі, що родила для неї квіти, – і дивилися на всіх тепла Покрова так, мовби

хотіла запечатати всі найдрібніші шпарочки, закрити всі тріщинки в душах усіх божих створінь, щоб туди не проник ніякий холод.

ХЕЛЛОВІН: СУЧАСНА ВЕРСІЯ

Я стою в переповненому людьми магазині: тут широкий вибір аксесуарів до Хелловіну. Зайшла сюди, бо привабила яскрава паперова оранжева гірлянда у вітрині – банальний рекламний трюк, який знову безвідмовно спрацював.

Поклавши гірлянду до кошика, я продовжую роздивлятися стелажі. Відьомські капелюшки, маски монстрів, іграшкові кажани, павуки і пластикова павутина. А ось наклейки – швидке рішення для тих, кому бракує часу на вирізання традиційного хелловінського ліхтаря: відкрив упаковку, відліпив стікер від основи – і наклеїв косі очі й зубатий рот на гарбуз. Це так просто, що все можна зробити швидше, ніж я про це написала.

Розплатившись за гірлянду на касі й вийшовши з магазину, продовжую думати про наклейки. Кілька липучих шматочків плівки – вони такі характерні для сучасної епохи, коли цінується можливість зробити щось максимально швидко і з мінімальними затратами зусиль. Треба лише відкрити упаковку (звісно, на пакетуку

є спеціальна помітка, у якому місці він легко розривається), відклеїти око чи рот від основи і притулити до поверхні гарбуза – готово! Розслабся і відпочивай.

Але ж вирізання гарбуза – нехай і забавка, усе-таки праця. Вона потребує часу, зосередження, розвитку певних навиків. Це вирізування дозволяє взаємодіяти з простором і фізичними об'єктами насправжнє: проникати (після певних труднощів) усередину тримірних об'єктів, долати опір твердої шкірки, дізнаватися, що означає «вглиб», пізнавати незворотність певних перетворень.

Із наліпками ж лише ковзаєш по поверхні, гарбуз залишається цілим, і ти таким самим – духовно недоторканим: усе зроблене, як годиться, швидко досягнута бажана зовнішня подoba, ти не трудився, не втомився, не засмутився й сильно не зрадив, не розмірковував і не думав... Хелловінські наліпки на гарбузик – яскраве втілення поширеного сучасного поверхового ставлення до світу.

ДЕНЬ СВЯТОГО МИКОЛАЯ

Позначення дати 19 грудня як свята Святого Миколая мало би бути тавтологічним, однак видається, що це не так, бо лише крихти сакрального залишилися в цьому дні. У ніч на 19 грудня годиться класти дітям під подушки подарунки, подбати про які варто заздалегідь, щоб не трапилося часом, що замовляєте вподобаний товар в інтернет-магазині, а вам відповідають, що все вже розпродано. Аякже, не одному Святому Миколаєві потрібні гостинці – у спину йому дихають Дід Мороз і Санта Клаус, у яких і поміж собою шалена конкуренція. Комерція впевнено витісняє святе зі свята. Артисти, які ходять до дітей на музичні ранки в дитячі садочки, не дуже переймаються, кого саме зображають: атрибути образу всіх трьох чудо-дарувальників однакові: дід з бородою й торбою подарунків.

Діти чекають на подарунки: їм кортить дізнатися, що вони отримають. Цікаво не лише дітлахам – виховательки неодмінно розпитають, хто що знайшов під подушкою, і в такий спосіб довідаються між іншим і дещо про батьківські статки.

Тягар сучасної комерціалізації так приземлює свято, що, виконавши всі потрібні дії від замовлення й оплати подарункового товару до його розміщення біля сонної дитини, не відчуваєш окрилення. Маляти

є що відповісти розпитливій виховательці, і ти можеш перекинутися з колегами слівцем із приводу свята... Далекі, чому мають бути якісь особливі очікування? 19 грудня – звичайний день, повний мирських клопотів і рутинних труднощів.

Ти звично терпиш термосіння і штовхання в громадському транспорті, завчено прямуєш у повсякдення своєї роботи, як завше бачиш, а радше усім еством відчуваєш сірість цього грудневого дня: укрите важкими зимовими хмарами небо, викиди численних машин, що загатили дороги, утомлені, знервовані чи й зневірені обличчя, передчуття нових проблем...

І раптом у цю густу матеріальність буття всотується щось небачене: білосніжні манюсінські крупинки тягнуться так близько одна до одної, що утворюють ніби тонесенькі нитки. Вони снуються від неба до землі, ледь помітно вібрують і кардинально змінюють структуру простору довкола. Несподівано згадується про те, що насправді означає свято: милосердя, доброзичливість, надію...

Навіть найпаскудніші вибрики комерціалізації та найхитріші виверти сучасних технологій не спромоглися завадити Святому Миколаєві принести у свій день на землю свято.

